

BIJBELS CELIBAAT

• Kees Fieggen

ONDER CHRISTENEN IS ONGETROUWD BLIJVEN NIET POPULAIR. ALS JE NIET TROUWT, WORD JE VAAK NIET VOOR VOL AANGEZIEN - ALSOF JE ZIELIG BENT. DE NORM IS HET HUWELIJK EN HET GEZIN. HOE BIJBELS IS DAT? IN DIT ARTIKEL DOE IK EEN PLEIDOOI VOOR EEN HEROVERWEGING VAN HET CELIBAAT - NIET ALS EEN GEBOD VOOR PRIESTERS ZOALS IN DE RK KERK, MAAR ALS EEN GOEDE EN TE WAARDEREN OPTIE. MAAR DIT BIJBELSE ALTERNATIEF KAN ALLEEN ECHT WERKEN ALS DE HELE GEMEENTE DIT OMARMT EN DE GEMEENTE ALS BIJBELSE GEMEENSCHAP FUNCTIONEERT. DIT ARTIKEL IS MEDE GEÏNSPIREERD DOOR TWEE RECENT IN HET NEDERLANDS VERTAALDE BOEKEN: 'GELOOFWAARDIG' VAN ED SHAW (INSIDE OUT PUBLISHERS) EN 'VERNIEUWD EN ONVERANDERD' VAN RACHEL GILSON (DE BANIER) - BEIDE BOEKEN KAN IK VAN HARTE AANBEVELEN.

>>

Pleidooi voor een Bijbels huwelijk

Om misverstanden te voorkomen: ik pleit ook voor een Bijbels huwelijk. Dat is een prachtige, door God zelf gegeven instelling - al direct bij de schepping van de mens (Genesis 2:24). De Heer Jezus zelf laat duidelijk merken hoe serieus Hij deze instelling vindt: deze hoort bij de scheppingsorde, want Hij heeft vanaf het begin de mens als man en vrouw gemaakt. Paulus maakt in Efeze 5 duidelijk dat het huwelijk verwijst naar de bijzondere verbintenis tussen Christus en de gemeente. Het is dus van groot belang om een Bijbelse visie op het huwelijk te hebben - ook voor het onderwerp van dit artikel. Over het huwelijk heb ik eerder in Focus geschreven en er een boekje over gepubliceerd (Huwelijk in Bijbels licht). Paulus vertelt in 1Tim.4:1-5 dat verbieden om te trouwen onbijbels is: dat doen afvalligen, die ook andere aardse zaken weg willen houden van een gezond christenleven. Dat is duidelijk een onderwaardering van het lichaam, alsof de zonde vooral met materie en het lichaam te maken zou hebben. Zonde heeft echter niet in de eerste plaats met ons *lichaam* te maken, maar met ons *hart*: Daaruit komen alle slechte dingen voort. Voedsel is niet slecht als we het met dankzegging eten - we mogen er zelfs van genieten, want zo heeft de Heere God ons gemaakt (met zintuigen)! Dat geldt ook voor het huwelijk en de seksualiteit. De zintuigen in onze gevoelige huid en in onze geslachtsorganen wijzen met onze hormonen erop dat God ons gemaakt heeft om seksualiteit niet alleen als een middel tot voortplanting te zien, maar als iets waar we van mogen genieten. Maar dat betekent niet dat de Bijbel leert dat je als christen alleen een volwaardig leven kunt leiden als je getrouwd bent.

Paulus pleit voor het celibaat ...

In 1Korinthe 7 vinden we een ander verhaal en dat vormt de basis voor dit artikel. Hier pleit Paulus nadrukkelijk voor de optie om alleen te blijven - als een positieve, goede en zelfs boven het huwelijk te verkiezen optie. En passant geeft hij ook enkele aanwijzingen voor een gezond huwelijksleven en bespreekt hij bepaalde vragen rond echtscheiding.

Dit hoofdstuk is een pleidooi om te blijven in de staat waarin je geroepen bent (vers 27). Als je getrouwd bent, moet je niet scheiden. Als je gescheiden bent, dien je alleen te blijven (of je te verzoenen). Als je ongetrouwd bent (maagd - een woord dat zowel voor mannen als voor vrouwen kan worden gebruikt), is het beter om alleen te blijven - maar je zondigt niet als je trouwt. Als je slaaf bent, hoef je je daarover niet te bekommeren, al is het prima om vrij te komen als die mogelijkheid zich voordoet - je bent toch allereerst een slaaf van Christus. Ben je besneden, laat

dat zo. Ben je onbesneden, laat je niet besnijden. In dit hoofdstuk moeten we onderscheid maken tussen geboden (voorschriften) en adviezen. Paulus haalt in vers 10 eigenlijk het gebod van de Heer Jezus aan (je mag niet scheiden), maar Hij sprak niet over de situatie waar in een huwelijk de een tot bekering komt en de ander niet. Wat Paulus daarover zegt (vers 12-16), is net zo goed een voorschrift: Paulus spreekt hier met het gezag van een apostel. Twee keer in dit hoofdstuk zegt hij echter dat wat hij zegt geen bevel is: in vers 6-7 en vers 25-38. Op die laatste verzen wil ik me nu eerst concentreren.

Geen bevel van de Heer

Wat Paulus hier zegt, is geen bevel van de Heer. Door de barmhartigheid van de Heer is Paulus trouw gebleven en daarom meent hij een goed en geestelijk advies te kunnen geven. Een mooi woord voor iemand die niet getrouwd is: trouw. Het is een woord dat voor ons allemaal heel belangrijk is: trouw blijven aan de roeping die we van de Heer ontvangen, trouw blijven in je huwelijk, trouw voor je kinderen bidden, trouw zijn in de dienst aan medegelovigen, trouw zijn voordat je trouwt (niet vooruitgrijpen op je huwelijk bijvoorbeeld), trouw blijven als je alleen moet blijven (of daarvoor kiest). Over dat laatste gaat het hier natuurlijk bij Paulus, maar het is belangrijk om breder te kijken. We hebben allemaal moeite om trouw te zijn, om niet te zondigen. Paulus zegt dat hij trouw is gebleven, maar dat ging niet vanzelf: dat was *door de barmhartigheid van de Heer*. De Heer heeft zich over Paulus ontfermd, de apostel heeft gemerkt hoezeer het hart van de Heer naar hem (de vervolger van de gemeente) uitging. Zonder Gods ontferming zou hij niet staande hebben kunnen blijven. In alles wat we over alleen blijven (en over trouwen en getrouwd zijn trouwens ook) kunnen zeggen, is het van groot belang om dat ontfermende hart van de Heer in de gaten te houden. Als Hij ons een bepaalde weg laat gaan (noodgedwongen of omdat we voor de Heer daarvoor kiezen), dan is Hij in Zijn barmhartigheid heel nabij: Zijn ontfermende hart is bij ons betrokken. Als er tranen zijn op die weg, doet Hij ze in een kruik en noteert die in Zijn boek (Psalm 56:9).

Waarom zou je alleen blijven?

Paulus had voor zichzelf een duidelijke reden om alleen te blijven. Hij schrijft dat niet aan anderen voor, maar geeft het in ernstige overweging. Je zondigt niet als je trouwt (let wel: hier gaat het niet over hertrouw na echtscheiding, dit gedeelte gaat over 'maagden') en als je aan een vrouw verbonden bent, moet je geen losmaking zoeken. Dat 'verbonden zijn' slaat waarschijnlijk op ondertrouw dan wel verloving. Paulus zegt hier: als je met iemand

afgesproken hebt om te trouwen, probeer daar dan niet onderuit te komen.

De apostel argumenteert vanuit de tegenwoordige nood: de tijd is kort. Er is volgens hem alle reden voor christenen om zich volkomen aan de Heer te wijden en dat is lastiger als je getrouwd bent. Voor velen van ons is dat ver van ons bed. We vinden het zo normaal om te trouwen en kinderen te krijgen (kinderen zijn toch een zegen van de Heer?), dat we in de praktijk dit gedeelte liever overslaan - en dat wordt wat makkelijker als we lezen dat we niet zondigen door te trouwen! Het is toch ook niet goed dat een mens alleen is?

Paulus is echter heel realistisch: als je trouwt, staan je verdrukkingen van het vlees te wachten. Om je huwelijk te laten slagen, moet je erin investeren - elkaar behagen, voor elkaar zorgen, je huis op orde hebben, het eens worden over van alles en nog wat. Het huwelijk is in de praktijk niet zo romantisch, het is soms bikkelen. Weten we niet dat het in nogal wat huwelijken moeilijk is en dat zelfs onder christenen nogal wat echtscheidingen voorkomen? En als er kinderen komen, ervaren we dat in de eerste plaats als een zegen. Geweldig, zo'n kleine hummel! Trots ben je, als moeder en als vader, je glimt ervan. En natuurlijk probeer je hen in de vreze van de Heer op te voeden, hen te laten zien dat het goed is om Hem te dienen. Maar opvoeden is niet zo eenvoudig en kinderen kosten heel wat - aan aandacht, nachtrust, zorgen, geld ... en wat een pijn als ze besluiten een heel andere weg in te slaan!

Dien de Heer

Elke christen wil Hem dienen, als het goed is. In de praktijk zijn er allerlei dingen die onze aandacht vragen en in een huwelijk zijn dat er meer dan als je alleen blijft. Paulus is heel praktisch in zijn redenering en hij wist uit ervaring wat het is om je onverkort aan Hem en Zijn dienst te wijden. Je moet er niet aan denken dat hij zijn dienst aan de Heer had moeten doen als getrouwde man - arme vrouw (en kinderen)! Had hij dan ook met zoveel passie en vrijmoedigheid al dat lijden ondergaan dat de Heer hem gelijk in het begin al voorspiegelde (Hand.9:15,16)? Het lijkt mij dat voor Paulus de keuze om alleen verder te gaan (met de Heer!) een vanzelfsprekende was.

Wie kent er niet voorbeelden van zendelingen met gezinnen die moesten terugkomen van hun zendingswerk - of hun kinderen naar een kostschool moeten sturen? Het is natuurlijk prachtig als je als man en vrouw samen de Heer kunt dienen - in sommige gevallen begrijp je bijna waarom de Heer wel eens de 'kinderzegen' onthoudt aan werkers in moeilijke omstandigheden. En natuurlijk is het in sommige landen beter om er als echtpaar of als gezin

heen te gaan. Maar wie overweegt een dienst voor de Heer te doen (elke christen zal dat in welke vorm dan ook gaan doen - als het goed is), kan op z'n minst de optie van het celibaat overwegen.

In 1Kor.7:7 relativeert Paulus (van tevoren dus) zijn boodschap: hij zou willen dat alle mensen waren zoals hij - maar ieder heeft zijn eigen genadegave. Wat is die van jou, die van u? Bedenk daarbij wel dat Paulus het niet alleen over een gave heeft (7:7), maar ook de praktijk van het uitvoeren van de opdracht van het dienen van de Heer in rekening brengt (7:28-35). Wie voor de Heer een bepaalde weg wil gaan, zal van Hem zeker de nodige genade ontvangen - Hij is een rijke gever!

Ik moet ook denken aan Yohan, een geliefde broeder in India. Twee jaar geleden verloor hij zijn vrouw en hij concludeerde (door de pijn heen) dat de Heer wellicht hem zo meer tijd gaf om Hem te dienen. Dat is een bijzonder getuigenis!

Andere gevoelens

Soms liggen de zaken heel anders. Het boek 'Geloofwaardig' is in de eerste plaats geschreven om te vertellen hoe je als christen aan de Heer kunt vasthouden als je je aangetrokken voelt tot hetzelfde geslacht - en die gevoelens niet weggaan. Als je dan toch wilt trouwen, breng je jezelf waarschijnlijk extra in moeilijkheden: of je gaat een 'homo-huwelijk' aan (en dan ga je tegen Gods openbaring in) of je trouwt 'gewoon' (dat kan zomaar een zeer ongelukkig huwelijk worden). Je moet dan niet 'vluchten'. Ed Shaw is ervan overtuigd dat een Bijbels celibaat dan een goede keuze is (hij heeft zelf besloten om alleen te blijven) - en hij merkt dat de praktische opmerkingen van Paulus echt hout snijden. Hij kan als voorganger echt alle tijd besteden aan het werk dat de Heer hem geeft. Wie met zulke zaken worstelt, kan veel aan dit boek hebben. Ed Shaw is hierin ook heel open over zijn worstelingen - en welke christen kent geen worstelingen met seksualiteit (of hebzucht, of boosheid, of...)?

Rachel Gilson stelt dat de christelijke single een levend getuigenis is voor de wereld en de gemeente dat Christus genoeg is - als je kiest voor een celibatair leven, moet Jezus wel echt kostbaar voor je zijn. Juist mensen met andere gevoelens (als ze merken dat die maar niet willen verdwijnen) kunnen door een getuigenis van radicale zelfverloochening laten zien dat de liefde van de Heer zoveel groter is dan wat wij hier op aarde in een huwelijk kunnen ervaren.

Overgeschoten?

Sommigen vrezen alleen te blijven - ze vinden niemand die bij hen past of denken dat niemand hen wil. Voor hen lijkt het celibaat geen positieve keus te zijn. Zij mogen bedenken dat het niet altijd rozengeur en maneschijn is in een huwelijk: het is hard werken soms! Zelf ben ik blij met mijn vrouw (ik hoop dat dat voor alle getrouwde lezers geldt) en we kunnen samen de Heer dienen (op een manier die anders is dan voor alleengaanden). Toch merk ik ook dat wat Paulus zegt waar is: je aandacht is soms verdeeld! Wellicht dat mensen die alleen zijn gebleven er toe kunnen komen om zich niet 'overgeschoten' te voelen - de Heer heeft een ontfermend hart waar ze terecht kunnen en hij vergeet hun tranen niet! Ligt er wellicht een taak te wachten die je nog niet hebt gezien - of van je afgeschoven hebt omdat je eigenlijk wilt trouwen? En hebben wij met z'n allen als christenen niet teveel nadruk gelegd op het 'geluk van een romantisch huwelijk' - alsof je alleen een vervuld leven kunt hebben door de 'ware' te vinden?

De pijn van een kapot huwelijk

Steeds meer huwelijken gaan stuk. De Bijbel zwijgt daar niet over, geeft er duidelijke richtlijnen voor. Wie hier grondiger over na wil denken, kan bijvoorbeeld mijn boekje (Huwelijk in Bijbels licht) raadplegen. In dit artikel wil ik niet spreken over wat 'mag', maar over wat kan als een huwelijk stuk gaat. Als je man of je vrouw overlijdt, is er een soms heel diepe wond - maar die kan genezen en de Schrift is er duidelijk over dat hertrouw een optie is (1Kor.7:39,40). De wond van een echtscheiding is heel anders. Sommigen vinden dat alleen blijven na een echtscheiding geen optie is, terwijl Paulus in 1Kor.7:11 een keus uit twee opties geeft: ongetrouwd blijven of zich verzoenen.

Ook hier is het van groot belang om te zien dat de Heer in alle omstandigheden echt nabij wil zijn, onze tranen telt, noteert en bewaart, dat we aan Zijn hart kunnen rusten. Wie alleen moet blijven, kan bij Hem terecht: Hij laat ons nooit in de steek en juist als mensen ons in de steek laten (of ons ontvallen), merken we Zijn nabijheid des te sterker. Ik ben ervan overtuigd (en heb dat gezien in levens van mensen die ik ken) dat Hij heel bijzonder kan werken in zulke omstandigheden - ik ben soms bijna jaloers op het diepe geloofsvertrouwen en Gods kennelijke nabijheid. Het kan voelen als een doorn in het vlees, maar Zijn genade is zeker meer dan voldoende (lees 2Kor.12:9). Iets dergelijks geldt voor degenen die hun man of vrouw langzaam verliezen aan dementie of moeten meemaken dat deze vanwege langdurige ziekte in een verpleeghuis moet worden opgenomen. Zo'n huwelijk verandert van aard - je raakt je maatje kwijt - maar ook dan wil Hij echt nabij zijn.

De taak van de gemeente

Wij met z'n allen als christenen hebben een taak om het alleen-gaan als een optie die minstens gelijkwaardig is aan het huwelijk, ook echt leefbaar te laten zijn in de praktijk. Ten eerste door eens serieus te lezen en te verwerken wat Paulus hierover zegt en ten tweede door werkelijk met elkaar een levende gemeenschap te vormen waarin alleengaanden een volwaardige plaats hebben. Want het geldt nog steeds dat het 'niet goed is dat de mens alleen is': we zijn geroepen tot gemeenschap. Goede en diepe vriendschap is nodig voor ons allemaal en zeker voor alleengaanden. Echtparen moeten zich niet opsluiten in hun huwelijk of vooral met andere echtparen omgaan - dat kan ook voor henzelf een geweldige zegen zijn. Gastvrijheid is een Bijbels begrip: daardoor hebben sommigen zonder te weten engelen geherbergd (Hebr.13:2) en engelen zijn niet getrouwd ...

Dus: hoe is het in onze gezinnen, en in Gods huisgezin? Zijn alleengaanden welkom in ons huis en welkom als vriend of vriendin? Voelen ze zich welkom in de gemeente - niet als 'nog te koppelen gevallen', maar als geliefde broeders en zusters? Bidden we met hen, niet omdat ze wellicht zielig zijn, maar vanwege de broederband? Tonen we begrip voor hun worstelingen - en zijn we open over onze eigen worstelingen? Hebben we oog voor de bijzondere taak en plaats die alleengaanden kunnen hebben in Gods Koninkrijk? Zijn we, kortom, echt gemeente van Jezus Christus?

De bruiloft in de hemel

Hier is het nog niet volmaakt: we zien uit naar de komst van de Heer Jezus. Pas als Hij Koning zal zijn, zal het ook op aarde weer echt goed worden. Ondertussen heeft Hij beloofd tot die tijd met ons te zijn (Immanuel). En met z'n allen zien we uit naar de bruiloft in de hemel. Getrouwden mogen ondertussen een beeld vormen van Christus en de gemeente (soms worstelend omdat ze ontdekken dat hierin nog zoveel te leren hebben), alleengaanden kunnen op een bijzondere manier laten zien dat Christus ook in dit leven al genoeg kan zijn. Zij kunnen zich in zekere zin al meer toewijden aan hun toekomstige Bruidegom - ze hoeven geen echtgenoot te behagen.

Er is alle reden om serieus te nemen wat Paulus schrijft in 1Korinthe 7 over het celibaat. Niet alleen Paulus is een goed voorbeeld - dat is onze Heer Jezus zelf ook: Hij wacht zelf ook op dat volmaakte huwelijk van de toekomst.